

Monumentnummer*: 516437

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **27 augustus 2001**
Kadaster deel/nr **82936/187**

Woonplaats* **Haarlo** *Gemeente** **Berkelland** *Provincie** **Gelderland**

Locatiennaam **Haarlo** *Locatieomschrijving*

Kadastrale gemeente* **Borculo** *Sectie** **G** *Kadastraal object** *Appartement aanduiding* *Grondperceel* **183**

Omschrijving**

Inleiding

Vrij in het landschap gelegen T-BOERDERIJ gebouwd derde kwart 19de eeuw, met aan de linkerzijgevel aangrenzende SCHUUR die dateert uit 1925.

De boerderij met aangrenzende schuur is ten zuiden van het Haarlosche kanaal gesitueerd. Op het erf is nog een moderne schuur en een wagenschuur aanwezig die beide niet voor rijksbescherming in aanmerking komen. Aan drie zijden van het voorhuis van de boerderij bevindt zich een uit veldkeien bestaand pad dat via de rechtergevel, waarin zich een gemetselde put met zandstenen rand bevindt, naar het achtererf leidt.

Omschrijving

De boerderij (op L-vormige plattegrond) is opgetrokken in rode baksteen, gemetseld in kruisverband. Het voor- en achterhuis zijn resp. gedekt met gesmoorde en rode oud-Hollandse pan. Alleen het voorhuis bezit een (bak)goot op klossen, die echter door een toegevoegde rij overkragende pannen voor de afwatering geen functie meer bezit. Tussen het aangrenzende achterhuis en de bijschuur bevindt zich een zakgoot. Het voorhuis wordt door een schilddak gedekt waar zich op de nokas van het dak twee schoorstenen bevinden. Het middenhuis in de rechtergevel heeft zich ontwikkeld tot een volledig tweelaags woongedeelte met

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

zadeldak waarmee het met het zadeldak van het achterhuis is aangekapt.

De noord-westelijk gerichte VOORGEVEL bezit vijf vensterassen waarvan de deuropening door een beluikt venster met zesruits $2x(1+2)$ schuifraam van de rechterhoek gescheiden wordt. Het meest linkse raam bevat een $2x(1+1)$ -ruits verdeling. De vensters en de deur die in het voorhuis voorkomen, worden door een $1\frac{1}{2}$ -steense strek boven afgesloten en bezitten alle een gecementeerde onderdorpel. Het zich links in de voorgevel bevindende kelderlicht, is als stolpraam uitgevoerd en voorzien van diefijzers. Boven de opgeklampte paneeldeur is een gietijzeren levensboom in het enkelruits bovenlicht geplaatst. Het deurkozijn rust op hardstenen onderdorpel en dito neuten. In de gepleisterde kroonlijst komen drie tweeruits (zaad)zolderraampjes voor.

De LINKERZIJGEVEL van het voorhuis bezit een gedeeld kelderlicht, een vierruits schuifraam erboven met ernaast een klein draairaam en een zolderraampje alle van het type zoals beschreven in de voorgevel. Geheel links, ter hoogte van de overgang van het voorhuis in het achterhuis, bevindt zich een vierruits schuifraam in het hier met golfplaten afgedekte lage middenhuis-gedeelte. Op het zolderraampje na, worden alle ramen ontlast door een $1\frac{1}{2}$ -steense strek en rusten zij op een gecementeerde onderdorpel.

De RECHTERZIJGEVEL van het voorhuis bezit een zesruits schuifraam en een zolderraampje van het bekende type. Het ter plaatse van de overgang van voor- naar achterhuis gesitueerde middenhuis heeft in de eerste bouwlaag vier vensterassen, waarvan de twee, links van de paneeldeur enkelruits schuiframen met tweeruits bovenlichten bevatten en rechts van de deuropening een venster met zesruits schuifraam van het standaardtype; in de tweede bouwlaag twee, hiermee identieke maar smaller uitgevoerde vensters die alle door eensteens segmentboog met blind gevelveld boven worden afgesloten. De vensters rusten alle op gecementeerde onderdorpels, de deur bezit een hardstenen dorpel en het kozijn rust op dito neuten. De topgevel is beschoten en van een makelaar met houten geveltopteken voorzien. De rechterzijmuur van het achterhuis is in halfsteens verband opgetrokken en bevat vijf betonnen vensters met tweeruits stalramen. De ACHTERGEVEL bezit een dubbele deeldeur met middeler in onderschoer, die boven door een $1\frac{1}{2}$ -steens korfboog met gepleisterde sluit- en aanzetstenen, waarop vermeld: '1874', wordt afgesloten. De deuren in deze gevel bestaan alle uit kraalschroten en worden, behoudens de deeldeur zoals vermeld, door eensteens gepleisterde sluit- en aanzetstenen beëindigd. Aan weerszijden van de inrijdeuren, bevindt zich een half rond afgesloten venster, voorzien van een gecementeerde onderdorpel en boven door een rollaag afgesloten. De halfronde stalraampjes zijn van het type kerkraam. Aan de rechterzijde bevindt zich onder beschreven raampje nog een getoogd vierruits stalraampje met rollaag lekdorpel en geheel rechts in de gevel, onder het licht opgewipte stalgedeelte twee deuren, waarvan het meest rechtse een vierkante deurruit bezit. In het linker gedeelte van de gevel bevindt zich een identiek aan de rechtse deurtjes geplaatste staldeur. Het muurwerk bezit onder de door windveren afgesloten gevellijn alleen aan de linkerzijde vlechtingen. De forse geveltop die bestaat uit verticale kraalschroten wordt door een geveltopteken bekroond.

De aangrenzende SCHUUR wordt vanuit de voorgevel die evenwijdig ligt aan die van het voorhuis linksom als één massa beschreven. De VOORGEVEL van de, deels door rode en gesmoorde oud-Hollandse pan gedekte bijsschuur (ca. 1925) met afgewolfd schilddak, ligt bijna gelijk aan de achterzijde van het voorhuis. De voorgevel bezit op de hoeken een $2x2$ -ruits raam onder een strek. In hun midden is een zesruits schuifraam van het standaardtype aanwezig en rechts hiervan een opgeklampte deur. Beide worden door een $1\frac{1}{2}$ -steens strek afgesloten. De vensters zijn alle voorzien van lekdorpels van baksteen op hun plat.

De LINKERZIJGEVEL van de bijsschuur, bevat drie getoogde vensters met meerruits stalraampjes (zg. wiebertjes) die rusten op een uitgemetselde rollaag. Geheel rechts is een opgeklampte staldeur gesitueerd.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De ACHTERGEVEL bezit rechts van een dubbele van kraalschroten voorziene deeldeur die door een korfboog met gepleisterde sluit- en aanzetstenen wordt afgesloten, een kleinere rechthoekige staldeur met eensteens strek. Boven de deuropening bevindt zich een opgeklampt zolderluik.

Het INTERIEUR van het woonhuis is grotendeels gaaf en bezit enkele waardevolle onderdelen. De grote keuken heeft een vloer van portlandcement (rood) en een balkenplafond en oorspronkelijke paneeldeuren. De betegelde schoorsteenmantel is van een houten schouw voorzien, waarin zich ook nog de haardplaat bevindt. De lambrizing is gehout. In de kleine keuken van het middenhuis (ca 1920) bevindt zich een houten schouw met betegelde schoorsteenmantel. De wanden zijn eveneens betegeld, de vloer bestaat uit zg. 'kanneschrotten' ('potscheur'). In de woonkamer zijn nog een houten schouw en balkenplafond aanwezig. De opkamer bevat een kast en eenvoudige schouw.

Het achterhuis bezit een deel met (voormalige) grupstal en hooizolder en is door ankerbalken in vier en later door uitbreiding, in zes gebintvakken onderverdeeld. De bijshuur telt vier gebintvakken met in de voorzijde een bakhuis en varkensstal. Schuingeplaatste spanten (met gesneden telmerken) aan de zijde van het aangrenzende achterhuis dragen de deels op de buitenmuur rustende ankerbalken.

Waardering

- Van architectuurhistorische waarde als goed voorbeeld van een boerderij die in hoofdvorm en detaillering, zowel in ex- als interieur, onder meer met opkamer, grotendeels gaaf bewaard is gebleven. De boerderij vormt een goed voorbeeld van de functionele en typologische ontwikkeling van de T-boerderij in de vroege twintigste eeuw.
- Van stedenbouwkundige waarde omdat de boerderij karakteristiek en markant is gelegen en onderdeel vormt van de historisch gegroeide bebouwing in dit deel van de gemeente Borculo.
- Van cultuurhistorisch belang als goed voorbeeld van een boerderij met duidelijk afleesbare ontwikkelingsgeschiedenis, in relatie met de agrarische (bedrijfs)ontwikkeling van het gebied. De boerderij geeft tevens een goed beeld van het agrarische leven en het agrarische bedrijf in de Achterhoek in de periode 1850-1940.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)